

PROSTOTA (191) *sb f*

Oba o oraz a jasne.

sg N prostota (26). ♦ G prostoty (56). ♦ D prostocie (4). ♦ A prostotę (30) [w tym: -e (1)]. ♦ I prostotą (10). ♦ L prostocie (58). ♦ pl A prostoty (1). ♦ I prostotami (2). ♦ L prostotách (4).

Sł stp notuje, Cn s.v. prostak, prostosc, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. *Szczerość, prawość, uczciwość; też niewinność; simplicitas Vulg, Modrz, Cn; directio Vulg; sinceritas Mącz; bonitas morum Cn (91) : RejJóz D5, D5v marg; KromRozm III C8v; Przelthańmy my ná proftocie Apoftolſkiej/ łtrzeźmy fię ábychmy nie byli zwiedźieni przez Filozofią/ ktorey fię iáko powietrza złego każe łtrzedz Apoftoł. GrzegRóżn L4v; RejPosWstaw [143⁴]v; Pan [...] łtróż proftoty/ mnie vdręczonemu Pomógł z niezłczęścia łludze łwoiemu. KochPs 175; SkarŻyw 332, 543; Trudno o łfzczyość przybraną w proftotę. GrabowSet Y, L; Lecz fię boię by łnadź [...] nie były także łkázone łmyłły wálze y nie odpáły od proftoty oney ktora iełt w Chriłtuſie. WujNT 2.Cor 11/3; ále wiem/ iż ty ná łerce pátrzyłz/ á w proftocie fię kochałz. SkarKaz 454b; Mądrość bez proftoty/ iełt chyrość y złość. SkarKazSej 662a.*

prostota czego (9): ohydźil im nieprzyáciel połtułzeńłtwá wiáry proftotę/ y żywotow łwiętych przykłády y czytánia SkarŻyw A2. Cf »w prostocie«, W przén.

prostota ku komu, ku czemu (2): SkarŻyw 570; Páweł [...] chwali wiáre łludu Rzymłkiego: [...] iż w nich więłtze iełt nabożeńłtwo/ y więłtza proftotá ku wierzeniu. WujNT 525.

prostota czyja [w tym: pron poss (27), G sb i pron (16)] (43): rozeznay pánie łpráwy moię/ áby łie oznaczyłá proftotá moiá w vczyńkoch moich RejPs 37v, 192; BibRadz 311a marg; Prot Bv; Pociechá proftemu w proftocie iego. RejPos 57v marg, 82v, 209v, 235v [3 r.]; WujJud a2v, a5v; Ktore łłowá [Jezusa]/ gdy Apoftołowie włtyłzeli/ tedy dopiero ták ná nie wedle proftoty łwey odpowiędzieli. [...] CzechRozm 237; ModrzBaz 10; SkarJedn 228; Dziſieyłzy mądrej tákiej proftoty oycow łwoich ołtápiwłzy/ łzátáńłká chyrościá przez heretiki włowieni łą. SkarŻyw A2, A2; á gdy widźilz/ że moiá proftotá/ Ná głębiá przepáści łtráłzney záwiedźiona/ Rátuy/ bo nawáłność zewłząd poburzona. GrabowSet O4; WujNT 2.Cor 8/2; SkarKaz 454b [2 r.]; SkarKazSej 662b. Cf Wyrażenia przyimkowe.

W połączeniach szeregowych (4): RejPos 209v; Powiádał mi tełz tełze Fortunatus/ ktory mi fię bárzo y láty/ y obyczáymi/ y proftotą podobáł: [...] SkarŻyw 213; Iáko mále dziatki [Matth 3/18].) Pokorá/ niewinność/ łfzczyość/ á proftotá iełt nam tym przykłádem dziatek zálecona. WujNT 76; Boże day wam táká y onę łtárożytná oycow wálznych proftotę y vprzeymość/ á odmiátánie włzelákiey dwoiákości y zmyłłánia y oboiętności SkarKazSej 662b.

W przeciwwstawieniu: »chyrości ... prostota« (1): Zwiedź z brzydkiej drogi/ gdzie nowiná cnotá/ Chyrości wázne; połmiechem proftotá. GrabowSet M4.

W porównaniach (2): A iełt [Kościół] proftoty łwiętey iáko gołębiczka WróbŻołt V8; A gdyż tá [duszo]/ iák owieczká/ Pokorna/ pełna włzelákiey proftoty/ W pułzczy/ gdzie trwogi miełzkaíá y kłopoty/ Krzyczy GrabowSet T.

Wyrażenia: »cnotliwa prostota« (1): Lecz ty moy miły brácie s krześciáńłkiej cnoty/ Náłłáduy kędy mozełz cnotliwej proftoty. LubPs gg2.

»prostota gołębiowa (a. gołębicza)« (2): iáko zás [św. Paweł] w náuce/ w kazániu/ w ćierpliwości záchował próftotę gołębiową. *WujNT* 493. Cf »w prostocie gołębiczej«.

»szczyra prostota« = *pura sinceritas Mącz* (3): *Mącz* 332c; Drugim też zálzkodziłá ich łczyra próftotá/ Co wiele cnoty mieli ále máło złotá. *Prot* Bv. Cf »w szczyrej prostode«.

»prostota święta« [szyk 2:2] (4): *WróbŻółt* V8; Bo z iedney łtrony/ gdy łie oney świętey á mądrej próftocie łtárszych náłzych przypátrzymy/ naydziemy/ że [...] *WujJud* a2v. Cf »w prostocie świętej«.

»wierna prostota« (1): Gdyż iedno tákíemu káżdemu obiecał [...] podeprzeć oney chući á oney wierney próftoty iego/ [...] kto łłucha głófu iego. *RejPos* 209v.

Szeregi: »prostota i (dobre) serce« [szyk 1:1] (2): Włzakże półłom onym Pan Bog ná ich próftotę y dobre łerce pátrząc/ zbládzić nie dopuścił *SkarJedn* 228; *SkarKaz* 454b.

»dobra wola i prostota« (1): A krol pátrząc ná iego [*kmięcia*] dobrá wolá/ y ná próftotę iego: bárzo to [*jajka złożone w darze*] wdzięcznie od niego przyimuie *SkarKaz* 454b.

»pokora a prostota« (1): izeby ty obaczywłfy pokorę a próftotę náłfę [...] wyzwolic nas będziefz raczył od włłech łzkodliwych przigod náłfych *RejPs* 192. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»prostota i (a) szczyrość« (3): *BibRadz* 311a marg; Sprzećiwiá łie tey złości/ próftotá á łczyrość vmyłfu/ mowimy więc półpolicie/ dułzá práwa. *RejPosWstaw* [110³]v; *SkarKazSej* 675a. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»prostota a (i) uprze(j)mość« [szyk 1:1] (2): Był ten Márynus wielkíey vprzeymoći y próftoty ku Pánu Bogu/ łczyry/ y czyłty *SkarŻyw* 570. Cf »w prostocie a w uprzeymoći«. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»wiara (a. wierny umysł) a prostota« [szyk 3:1] (4): iż dla tákíey wiáry á dla tákíey próftoty wiernych łwoich/ niemocy vzdrawia/ [...] ále y grzechy [...] łáłkáwie á miłóściwie im odpułzczáć raczy. *RejPos* 235v; iż Pan poznáwłfy wiárę á próftotę łpráwiedliwą á niewymyłfná káždego/ iż gotow ielł káždemu ná káźde záwołánie iego. *RejPos* 235v, 82v, 235v.

Wyrażenia przyimkowe: »z prostoty« (4): A to gdy oni [*apółłowie*] łpuściwłfy łie ná łłowo iego [*Jezusa*]/ to co im rófkazał czynili/ z łpróftoty [!]/ nic ielłczze nie myłłąc/ o iákim pánowániu. *CzechRozm* 237; Ták my ściány y mury P. Bogu z próftoty oddáiąc/ mowiem z Dawidem y Sálomonem: Wiemy Pánie Boże náłz/ iż małz wielkie páłáce [...] *SkarKaz* 454b.

~ z prostoty czyjej (2): z próftoty łwéy będe to czynił *BiałKat* 68v; *SkarKaz* 454b. ~

»w prostocie, w prostotach« [*w tym: stać, trwać* (7)] = *in directione, cum a. in simplicitate Vulg* (35:2): Ielłi będziefz czyłty y w próftocie [*rectus*]/ chodził/ wnet ocući łie ktobie/ y vczyni łpokoyne przybytek łpráwiedliwoći twoiey *Leop Iob* 8/6; W tákíey próftocie on [św. *Wincenty*] prófte vcząc y w mądrych/ wielki pózytek P. Bogu/ ná łwá sławę znáuki niedbáiąc/ czynił. *SkarŻyw* 312.

~ w prostocie czego (7): Nie day łzłánkowáć/ cnotám w ich próftocie/ Bierz moc niecnoćie. *GrabowSet* M4v. Cf »w prostocie umyłłu«, »w prostocie serca«.

w prostocie czyjej (19): *RejPs* 38; Niechay przydzie pokoy/ niech odpoczywa ná łółzku łwoim/ ktory chodził w próftocie łwéy. *Leop Is* 57/2, 1.*Mach* 2/60; *RejAp* 78v; ktorzy [*Matka, Józeł, Symeon, Anna*] [...] w próftotách łwoich oczekáwáli z rádołciá tego obiecánego zbláwicielá łwego. *RejPos* 57v, 57v [2 r.], 194 [2 r.], 233, 239, 289 [3 r.] (15).

W *połączeniach szeregowych* (3): Trawę albo zieloność możemy rozumieć ty którzy w łączyrości á proftocie/ á w zieloności fwey ftoią wiernie przy Pánu swoim. *RejAp* 78v; tedy dofyć małz sławnych á rozważnych przykładów przodków fwych/ [...] którzy w łączyrości w proftocie/ á w vprzemyey niewinności używali y żywotow fwych/ y káždych poštěpkow fwych *RejZwierc* 267v; *SkarŻyw* 193.

Wyrażenia: »w prostode gołębiczej« (1): w proftocie gołębiczey/ miał [św. *Rupert*] wężowá mądrość *SkarŻyw* 230.

»w szczerzej prostocie« (1): którzy [przodkowie] iáko przyfłoi/ pilnie záchowány zwyczaj w fczerey proftocie potomkom swoim podáli. *WujJud* 194.

»w prostocie świętej« [szyk 1:1] (2): Ze przodkowie náłzy pilnie záchowawfzy w świętey proftocie obyczay wzięty od ftárszych swoich potomkom podáli. *WujJud* 194v; *WujNT* 576.

»w prostocie umysłu« (1): Spráwowála [św. *Austreberta*] on kłáztor z wielką miłościá ku síořtrom/ w czyřtem fercu/ w proftocie vmyřłu/ w ćierpliwořci y znořzeniu ćłowiećy w síořtrách swoich nieudolności/ y w wielkim przykłądzie wřzytkiey bogomyřności y żywotá świętego. *SkarŻyw* 193.

Szeregi: »w prostocie a (i) (w) niewinności« (2): *RejPos* 341; O nędzne źiárko y robaczkowie [tj. *poboźni ubodzy ludzie*]/ ćieřćie fię á czekayćie w proftocie y niewinności/ wzrořtu y podwyżřzenia fwego. *SkarKaz* 84b. [Ponadto w *połączeniu szeregowym* 1 r.]

»w prostocie i posłuszeństwie« (1): vdali fie [ludzie] do [...] kfiąg ktore im náukę o táiemnicách Bożych wyřoká obiecuią: nietylo miářto náuki práwey (ktorey wproftocie y pořłuszeństwie wiary řzukác było potrzebá) kácerřtwá y błędy naleřli/ [...] ále y cnotá w nich [...] vćhłá. *SkarŻyw* A2.

»w prostocie i prawości« (1): Y ták w oney proftocie y práwořci/ czynili [ludzie] wolá Bożá/ ták łácnó/ iáko gdy kto po wodzie płyńie. *SkarŻyw* 260.

»w prostocie a w uprzemořci« (1): Dániel teř w fwey proftocie á w vprzemořci [in sua simplicitate]/ wybáwion byl z pářczek Lwich. *Leop* 1.*Mach* 2/60.

Cf *W przen.* ~

W przen [czego] (7) : A teř mi řowito oddář [Pan]/ tę práwá myřl moię y prořtotę rąk moich ktora iemu nigdy byłá nietáiemna. *RejPs* 25.

Wyrażenie przyimkowe: »w prostocie serca, serdecznej« = *cum simplicitate cordis Vulg* (5:1): ktory w proftocie řercá swoiego/ bez omyřnych wymyřłow fwiátá tego/ ftoi mocno przy fwiętey prawdzye iego [Pana]/ [...] tedy go tymi dořtoieńřtwy y przywileymi ozdobić [...] raczył *RejPos* [323]v, 206v, 289; *SkarŻyw* 99; á łamiąc chleb po domiech/ pożywali [apostołowie] pokármu z radořciá y w proftocie řerdeczney: chwáląc Bogá *WujNT Act* 2/46; *SkarKaz* 454b.

Przen: *Szczerzy ćłowiek* (1) : [Zefira, żona Putyfara, do słuźącey Achizy] Y ty wierzmi ciágnieřz kota Bo zrozumem ta prořtota [tj. *Józef*] *RejJóz* D5v.

2. *Względnie niski poziom umysłowy, wynikły z braku wykształcenie lub z cech osobistych; teř nieumiejętnořć poznania prawdy bożej; inertia Mącz, Cn; ruditas JanStat, Cn; hebetudo, inscitia Mącz; imperitia Cn* [w tym: *czyja* (43); *pron poss* (29), *G sb i pron* (12), *ai poss* (2)] (77) : widzác ořlá głupořć/ Tako řkarař iego řmiálořć: Dziękuy ořle fwey prořtocie/ Tá ćię chowa przy żywocie *BierEz* M3v, D3, I3; racz wybawic nas zowych ćiemnořci a przepáři prořtoty nářfey z ktorey wpadámy wgłębořci [!] grzechow nářfych *RejPs* 61v; racz nad nami miłóřciwem ftrozem być aby vciřniony nieořřtąpił od

ciebie dla vciskow swoyech błędmi sie nieobłądził dla prostoty swoiey *RejPs* 215v, 100, 122v, 143v, 159v; Bo czo zeydzie na prostocie nagrodzę piłnością *RejJóz* L4, C; *RejKup* Lv, q7; *BibRadz* I 6c *marg*; *OrzRozm* D2, D2v, Ev [2 r.], M2v; *Mącz* 17a, 153d; ále głupiemu [...] do tego sie mieć trzebá/ żeby zá pokazaniem prostoty swey ludziom/ pozbył głupstwa *GórnDworz* B, Bv, I3v, R5; iż sie trudno mamy wymáwiác prostotami swemi/ gdyż vmiemy członki wiary krześcíańskie/ modlitwę Páńką/ y przykazanie iego *RejPos* 190v, 64, 146v, 153v, 283v, 286v, 289v; Ty wiełz moię prostotę/ wiekuifly boże/ Tobie mój grzech być táyny niemoże. *KochPs* 99; *SkarŻyw* 243, 346; Przeto ia widząc prostotę y leniwy dochćip onych łtarych Piłárzow álbo Diakow/ to znáczne ácz Pogáńskie Xiążę/ włáznego łyná Ringoltowego *StryjKron* 288; CO báią Poétowie/ że rózné ofiáry Róznym Bogóm czyniono: á práwie bez miáry. To tym (pátrzcie prostoty) natłuftłze czábány/ To drugim zásię tákże nie chudé bárány Rzezano *PudłFr* 48; Vżyiefz przeto łáłki/ gdy pobaczyłz Pánie/ Ze się podczas co głupie/ z mey krewkości sítanie/ Gdyż álbo złe baczenie/ y prostotá rádži/ Albo łpołob dobrego/ zdrádnie w grzech wprowadži *GrabowSet* D, M2v, N; *SarnStat* 159 [2 r.], 557, 824; Co pułzczam ná baczenie człowieká mędrłżego/ Pokładáiąc mu pod rozum ten kęs zdánia mego. Ktorem w prostey głowie mey to w tem vpátruię/ Choć do siebie prostotę z koźdey miáry czuię. *CzahTr* I3v.

prostota czego (1): iż prostotá człowieczeństwa náłłego ktemu bez łaski a bez nadchnienya twego łwiętego wto [*postępowanie według nakazów bożych*] nigdy niemoze być przyprawiona *RejPs* 188v.

W połączeniach szeregowych (2): Inscitia, Nievmieyętność/ prostotá/ grubość. *Mącz* 372d; iż te Mniłskie álbo zakonnicze Reguły y vłtáwy/ nic innego nie łá/ iáko Bábilon/ to iefł pomieszánie/ y łkupienie błędow/ prostoty niepołufzeńłtwá/ łwiętokradłtwá/ bluźnierłtwá/ y łtok okrutnych á przekłętych niepráwołci/ y włzyłtkich grzechow. *ReszPrz* 35.

W przeciwstawieniu: »mádrołci ... prostota« (1): Nie w mádrołciach łwiátá tego Duch łwięty/ álew [!] prostocie. *RejPos* 283v *marg*.

Szeregi: »dzieciństwo i prostota« (1): Ktore dzieciństwo y prostotá ie⁸⁰ [*Saula*]/ iefłcze sie y z łtąd pokázuie iż [...] z inłzymi Proroki prorokowác teź poczáł/ tedy sie temu włzyłcy dziwowáli [...] máiąc to łobie zá dziw ieden/ iż teź on człowiek gruby y podły nieuk prorokowác mógl. *CzechRozm* 140v.

»prostota i grubstwo« (1): Rudimentum ponere, Począc sie wuczác/ wkłádác w nauki/ prostoty y grubłtwá pułzczác. *Mącz* 359c.

»prostota a niewiádomość« (1): iż nie przyłzedł [*Pan*] dla tych ktorzy lekarzá nie potrzebuiá/ iedno do chorych/ to iefł/ do tych ktorzy leżą w tey ciężkiey chorobie prostoty á niewiádomołd swoiey *RejPos* 183.

Wyrażenia przyimkowe: »z prostoty« (4): A ty iako mádry pan/ mnie przepułcić raczyłz Gdy ź prostoty nie łchuci/ czo ku mnie obaczyłz *RejJóz* C2v; *SkarŻyw* 372.

~ *W przeciwstawieniu*: »z prostoty ... z(e) złołci« (2): Iedno theź nie zárazem łáy/ bo prołtakowi ma być wiele odpułzczono/ gdy czo s prostoty á nie ze złołci czyni. *RejZwierc* 209; *SkarŻyw* 257. ~

»w prostocie« (10): *RejAp* 35v; Vmiefł teź podobno ony dziełięć członkow woley á przykazánia Páńkiego: co ty łobie małz mieć miałto kłiążęk w prostocie swoiey. *RejPos* 190, 160v, 190v [2 r.], 227, [340]v; *SkarJedn* 309; A łzláchtá w prostocie niewiedząc co się dzieie/ przyzwála y wrzáłkiem włzytko odpráwuie. *SkarKazSej* 694a.

~ *W porównaniu (1)*: Są theż ludzie prości ni ocz niedbáiący/ tylko w profotach swoich iáko wołowie vzywáiący tego świátá mizernego. *RejAp* 49v. ~

W przen (4) : nieraczyłz mily panie taką profotą powloczyc ferc nállych aby [...] mieli fie odwracac od wielmozney chwały twoiey *RejPs* 218v; Rácżże ófwieć Boże náłz ty nędzne á záflepione oczy náłze/ á zyaç z nich the márná łukę profoty á niedwiárstwá náłzego *RejPos* 284v, 183; Vbogacz nędzę/ fkryi nágá profotę. Bym Anyelkiego Páná [...] Z tą vcźciwością/ fkruchą y miłością/ Wiárą/ pokorą/ przyiął *GrabowSet* O2v.

Przen (1) :

Szereg: »prostota a głupstwo« (1): Nad to iefzczé/ Filofofia/ Sofiítica/ y wśytki namowy mądrości ludzkiej kthore fię z rozumem zgadzáią/ wnet vstąpią profotcie á głupftwu Bożemu/ ktore ieft mędrfze nizli [!] wśyfcy ludzie *GrzegRóżn* A2v.

a. *Naiwność, łatwowierność (7)* : Tá próba byłá chytroć pokryta/ ktorey nie mogła zázarem obáczyc tá niewiálthá dla profoty fwoiey *BibRadz* I 186a *marg.*

Szereg: »prostota a niewinność« (1): y wedle profoty á niewinności fwey/ wśytkim to powiádał [*dziecko swój sen*] zá pewnie ćwierdząc/ żem był v Páná Bogá. *SkarŻyw* 331.

Wyrażenia przyimkowe: »z prostoty« (3): Cefarz z profoty/ kápłanom vwierzył/ y wygnác go [*św. Chryzostoma*] kazał. *SkarŻyw* 89, 192.

~ *W porównaniu (1)*: Ták my z profoty y po fwemu/ iákoby po kmiecku/ mowim do P. Bogá: Zbudowáliłmy tobie Pánie domeczek [*w sercu*]/ [...] prósim ćię miełzkay z námi. *SkarKaz* 454b. ~

»w prostocie« (1): Przyiaciół theż w profotcie on niewinny Epiphánius z Cyprá z wiedziony od Theophilá. *SkarŻyw* 89.

Przen: Człowiek łatwowierny; *simplex homo, prope ad stultitiam simplicissimus Cn (1)* :

Wyrażenie: »niewinna prostota« (1): Y theż zwirzchność ná fwiecie ktorey vzywáią/ A wśák widziłz ná oko nacż ią obrácią. [...] Przywodząc ná wśytko złe niewinną profotę. *RejWiz* 106v.

3. *Skromność, naturalność, brak wykwintu i kunsztowności; innocentia, levitas, simplicitas Mącz; infectatus Calep (21)* : *Simplicitas*, Yednoštáyność/ profotá. *Mącz* 394b.

prostota w czym (1): *CzechEp* 333 *cf prostota czyja.*

prostota czyja (1): choćiaż theż iuż y on [*papież Grzegorz I*] [...] fubtylnie fię w ludzi wkrádał/ y one łobie y kościółowi fwe^{mv} Rzymfkiemu zniewalał: á to zwierzchnim nabożeńftwem: y wymyślnemi ceremoniami/ [...] ktore on wynálał/ y przez nie onę profotę przodkow fwych w odrpáwáwoniu [!] nabożeńftwá iákoby potępia *CzechEp* 333.

Szereg: »prostota a szczeróć« (1): Inaffectatus – Prośtote a fzczerosc miełuiący. *Calep* 516b.

a. *Skromny tryb życia, brak wielkich wymagań; prostactwo; ruditias, rusticitas Mącz (7)* : *Levitas*, Lekkość/ Latwość. Et Metaph. Profotá/ nieftátek/Niepoczefność. *Mącz* 190a; *Rusticitas*, contraria est urbanitati, Grubftwo/ Nieobyczáyność/ Głupóć/ Próftotá/ Nietráfność. *Mącz* 362b, 356b, 359c.

prostota czyja [w tym: pron poss (2), G pron (1)] (3): Złotey śiekiery wziąć niechćiał [*drwal*]: Bog mu więc srebńá vkazał/ A zaliby fie k niey przyznał. Ale on y srebńá wzgárdził/ O żelázná Bogá prośił: Bog zá tą iego profotą/ Dał mu srebńá iteż złotá *BierEz* L2. *Cf Wyrażenie przyimkowe.*

Wyrażenie przyimkowe: »w prostocie [*czyjej = sw(oj)ej*]« (2):

~ Szereg: »w prostocie a w szczyrości« [szyk 1:1] (2): *RejAp* 49v; A przodkowie nálny zyadłzy gęś á łmáżoną pieczęnią [...] bárzo bijáli á poliadáli nieprzyiacioły łwoie w oney łzczyrości á w prołtocie łwoiey *RejZwierc* 190v. ~

b. O tekstach: jasność, zrozumiałość, niekunsztowność; o Piśmie Św.: przekazywanie prawd podstawowych (11) : TAK mniemamy vprzeymy á miły czytelniku/ gdy tho prołte piłanie/ kthore słow wydworknych w łobie nie ma/ vyzryłz y czythác będziefz/ iże tę prołtotę wdzięcznie przymiefz/ iefli fię theż iedno łam w prołtocie Krześciániłkiey kochalż *GrzegRóżn* A2, A2, [A3], Kv.

prostota czego (5): Nie radbym by cie miałá obchodzić á obrażác prołtotá piłmá łwiętego y łłowá bez ozdoby á nie dworskike *Leop* *B4v; iż gdy oni [*katolicycy sofistowie*] prołtotę piłmá łwiętego zárzucáią/ ták pomiefzanie mowiac łami fię łpołem nie rozumieią *GrzegRóżn* H2; To chce záilfe łzátan potwarzá trzech Bogow/ ktorá ná słowo Boże kładzie vczynić/ áby nas od prołtoty słowá Bożego odwiodłzy/ áż do Bábilonu záwiodł *GrzegRóżn* K2, Fv, Hv.

Wyrażenie przyimkowe: »w prostocie [czyjej = swej]« (1): że tho łnádniéy/ wymowniéy/ y łszyréy/ Łácińłką mowá vdácby łye mogłó: lecz że Polłkie Cieplice/ niech po Polłku mowią: á tłumáczá zániechawłzy/ nálny łudziám/ łamy w łwéy prołtocie conavzyteczniéyłze będą. *Oczko* B.

4. Przynależność do najniższego stanu, ubóstwo [czyja; w tym: pron poss (1), G pron (1)] (2) : Kmiotek prołty ná robotę Włłfytkę wydał łwá prołtotę *RejRozpr* G; *RejPos* 171v.

5. [coll. Ludzie prołci, gmin, pospólstwo:

Wyrażenie: »prostota podłá«: Ták iż nie tylko vbołstwo niedołtáteczne y niedołężne/ nie tylo prołtotá podłá/ ále też y Senatorowie/ [...] Książętá/ [...] Ludzie łwięccy i duchowni/ náwet Krolowie/ [...] o tákim łpołobie modlenia [*różańcu*] dowiedziawłzy łie/ z wielkim nabożeńłtwem iego odpráwiáli *BzowRóż* 5.]

Synonimy: 1. cichość, cierpliwość, czystość, dobroć, łagodność, łaskawość, niewinność, pokora, prawość, skromność, uprzejmość, życzliwoś; 2. głupość, głupstwo, grubijaństwo, grubość, grubstwo, niebaczość, nieobyczajność, nierozum, nietrafność, nieumiejętność, niewiadomoś; 3.b. jasność.

Cf **PROSTOŚĆ**